

O stosunkach polsko-amerykańskich i prezydenturze Donalda Trumpa

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2018 roku



Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Od października 2016 roku¹, kiedy to ostatni raz pytaliśmy Polaków o ocenę stanu stosunków polsko-amerykańskich, wiele się wydarzyło. Przede wszystkim na czele największego światowego mocarstwa stanął Donald Trump. Jego wizyta w Warszawie w lipcu 2017 roku, a zwłaszcza przemówienie wygłoszone na Placu Krasińskich, spotkały się z bardzo dobrym przyjęciem polskiej opinii publicznej. W omawianym okresie Polska osiągnęła porozumienie ze Stanami Zjednoczonymi w zakresie dostaw skroplonego gazu oraz sprzętu wojskowego, a także podpisała z amerykańskimi firmami umowy na zakup samolotów dla VIP-ów. Jednocześnie ze strony amerykańskiej pojawiły się sygnały ostrzegawcze dotyczące zmian w polskim sądownictwie, nowelizacji ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej i zapowiadanej przez polski rząd ustawy restrykcyjnej. W związku z tą sytuacją w kwietniu² zapytaliśmy Polaków, jak obecnie postrzegają oni stan wzajemnych relacji pomiędzy Polską a Stanami Zjednoczonymi.

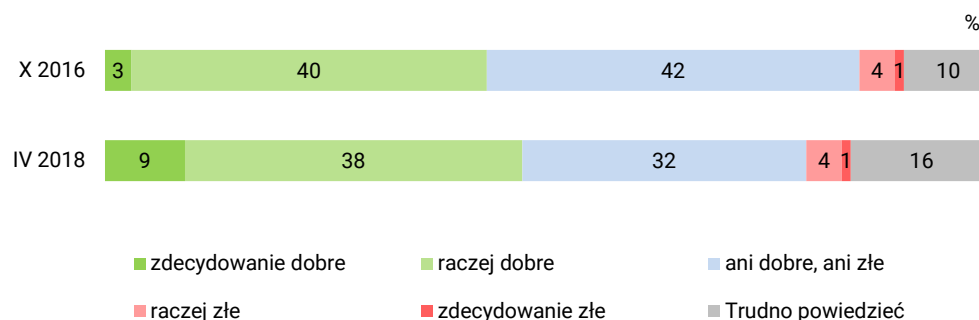
OCENA STOSUNKÓW POLSKO-AMERYKAŃSKICH

Mimo różnych sygnałów, które można by interpretować jako oznaki pogorszenia stosunków polsko-amerykańskich, Polacy obecne relacje pomiędzy naszymi krajami oceniają lepiej niż przed wyborem Donalda Trumpa na prezydenta Stanów Zjednoczonych. Od października 2016 roku nieco zwiększył się odsetek ocen pozytywnych (o 4 punkty procentowe) i w efekcie blisko połowa badanych stosunki polsko-amerykańskie postrzega jako dobre (47%), natomiast znacząco zmniejszyła się grupa osób odbierających je jako przeciętne – ani dobre, ani złe (spadek z 42% do 32%). Warto też dodać, iż w omawianym okresie znacząco przybyło ankietowanych określających te relacje jako zdecydowanie dobre (wzrost z 3% do 9%). Tak jak poprzednio jedynie co dwudziesty respondent uważa, że stosunki polsko-amerykańskie są złe (5%), wyraźnie zwiększyła się natomiast grupa badanych niepotrafiących ich ocenić (wzrost z 10% do 16%).

¹ Por. komunikat CBOS „Polacy o wyborach w USA i stosunkach polsko-amerykańskich”, listopad 2016 (oprac. B. Badora).

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (335) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 5–12 kwietnia 2018 roku na liczącej 1140 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. Jak ocenia Pan(i) obecne stosunki polsko-amerykańskie? Czy są one:



Z analiz wielozmiennowych³ wynika, że obecnie ocena stosunków polsko-amerykańskich związana jest przede wszystkim z deklarowanymi przez badanych poglądami politycznymi. Im bardziej na prawo przesuwamy się na osi lewica-centrum-prawica, tym częstsze są opinie, iż te relacje są dobre, i w efekcie wśród osób identyfikujących się z prawą stroną sceny politycznej dwie trzecie (66%) wystawia im ocenę pozytywną, a zaledwie 2% negatywną. W miarę przesuwania się w lewą stronę skali rośnie natomiast odsetek respondentów oceniających te stosunki ambiwalentnie oraz krytycznie. Wśród badanych deklarujących poglądy lewicowe blisko połowa (48%) określa relacje polsko-amerykańskie jako ani dobre, ani złe, co dziesiąty uważa je za złe (10%), a tylko nieco ponad jedna trzecia (36%) ocenia je jako dobre (zob. tabelę aneksową 1).

Opinie o aktualnych stosunkach polsko-amerykańskich istotnie różnicują także afiliacje partyjne⁴ ankietowanych. Najlepiej oceniają je badani deklarujący zamiar głosowania w hipotetycznych wyborach do Sejmu na listy firmowane przez Prawo i Sprawiedliwość, spośród których aż 69% ocenia je pozytywnie. Pozytywne oceny wyraża też większość zwolenników Kukiz'15 (59%) oraz największa grupa wśród zamierzających pójść na wybory parlamentarne, ale niezdecydowanych, jakie ugrupowanie poprzeć (40%). Potencjalny elektorat Sojuszu Lewicy Demokratycznej w większości ocenia je natomiast jako ani dobre, ani złe (67%). Oceny ambiwalentne wyraża też blisko połowa (49%) zwolenników Platformy Obywatelskiej.

³ Wykorzystano moduł *IBM SPSS Decision Trees*.

⁴ Por. komunikat CBOS „Preferencje partyjne w kwietniu”, kwiecień 2018 (oprac. K. Pankowski).

TABELA 1

Jak ocenia Pan(i) obecne stosunki polsko-amerykańskie?	Na kandydata której partii/inicjatywy politycznej głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?				
	Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	Platforma Obywatelska RP	Sojusz Lewicy Demokratycznej	Kukiz'15	Trudno powiedzieć, jeszcze nie wiem, waham się
	procentowanie w kolumnach				
Zdecydowanie dobre	15	3	2	9	8
Raczej dobre	54	27	27	50	32
Ani dobre, ani złe	18	49	67	29	33
Raczej złe	1	11	1	0	3
Zdecydowanie złe	0	0	0	0	1
Trudno powiedzieć	11	11	3	12	24

Tak jak w poprzednich badaniach, ocena stosunków polsko-amerykańskich wiąże się też z deklarowanym zainteresowaniem polityką. Choć oceny pozytywne są obecnie najczęstsze we wszystkich wyróżnionych grupach, to najlepiej te relacje oceniają respondenci deklarujący bardzo duże zainteresowanie polityką, uważnie śledzący prawie wszystko, co się dzieje (w tej grupie 71% uznaje je za dobre).

TABELA 2

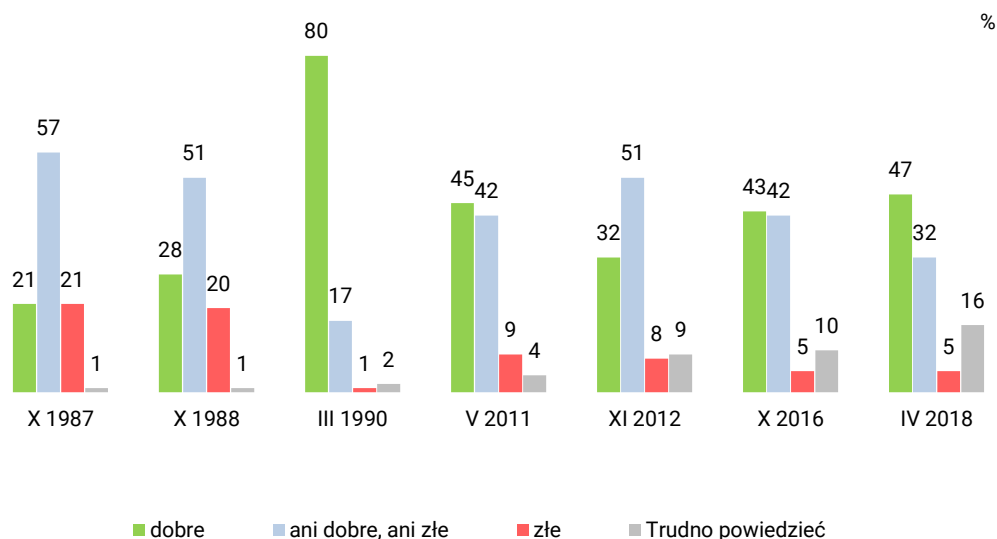
Jak ocenia Pan(i) obecne stosunki polsko-amerykańskie?	Jak określił(a)by Pan(i) swoje zainteresowanie polityką? Czy jest ono:				
	bardzo duże – uważnie (szczegółowo) śledzę prawie wszystko, co się dzieje w polityce	duże – dość uważnie śledzę to, co się dzieje w polityce	średnie – śledzę jedynie główne wydarzenia	nikłe, niewielkie – często umykają mojej uwadze nawet ważne wydarzenia	żadne – praktycznie mnie to nie interesuje
	procentowanie w kolumnach				
Zdecydowanie dobre	41	9	9	6	5
Raczej dobre	30	45	41	35	26
Ani dobre, ani złe	17	37	34	30	28
Raczej złe	10	2	6	3	0
Zdecydowanie złe	2	2	0	0	1
Trudno powiedzieć	0	5	10	25	39

Stosunki polsko-amerykańskie były przedmiotem kilku wcześniejszych badań CBOS. Przed rokiem 1989 większość Polaków oceniała relacje między Polską a Stanami Zjednoczonymi jako przeciętne – ani dobre, ani złe. Mimo że PRL był częścią podporządkowanego ZSRR bloku politycznego, to u jego schyłku, pod koniec lat osiemdziesiątych, więcej Polaków skłonnych było oceniać stosunki ze światowym mocarstwem, będącym m.in. filarem NATO, jako dobre niż jako złe. Szczególnym momentem w historii Polski, ale również w relacjach międzynarodowych, był okres transformacji ustrojowych w Europie Środkowo-Wschodniej. Stany Zjednoczone nie tylko wspierały proces przemian demokratycznych, ale także utrzymywały z naszym krajem ożywione kontakty na najwyższym szczeblu. Znalazło to swoje odbicie w formułowanej przez polską opinię publiczną ocenie stosunków polsko-amerykańskich. W badaniu przeprowadzonym w marcu 1990 roku zdecydowana większość Polaków (80%) oceniała stosunki między Polską a Stanami Zjednoczonymi jako dobre, niewielka grupa (17%) miała w tym względzie mieszane odczucia, a jedynie co setny uważał je za złe. Rekordowo wysoki odsetek pozytywnych ocen można wiązać z formalnym przeorientowaniem

sojuszy, ale także z nadziejami, jakie Polacy wiązali wówczas ze Stanami Zjednoczonymi. Kolejne lata przyniosły jednak rozczarowania, jak choćby to, że Polacy wciąż muszą się ubiegać o wizy wjazdowe do Stanów Zjednoczonych, co skutkowało pogorszeniem ocen stosunków między oboma krajami (warto podkreślić, iż w 2012 roku były one niewiele lepsze niż przed transformacją ustrojową w Polsce). Od października 2016 roku notujemy jednak wśród Polaków poprawę ocen wzajemnych relacji między Polską a Stanami Zjednoczonymi i obecnie są one znacznie lepsze od poprzednio notowanych, za wyjątkiem rekordowych wyników z marca 1990 roku.

CBOS

RYS. 2. Jak ocenia Pan(i) obecne stosunki polsko-amerykańskie? Czy są one:



Respondentów, którzy ocenili aktualny stan stosunków polsko-amerykańskich, poprosiliśmy o uzasadnienie wyrażonej oceny. Pytanie miało charakter otwarty, zatem możliwe były dowolne odpowiedzi. Warto dodać, iż uzasadnienia ocen często były zniuansowane i nawet badani oceniający, że stosunki polsko-amerykańskie są dobre, wymieniali kwestie sporne we wzajemnych relacjach, a oceniający je negatywnie – różne pozytywne.

Ankietowani pozytywnie oceniający stosunki polsko-amerykańskie najczęściej uzasadniali swoją opinię współpracą militarną, sojuszem obronnym (w ramach NATO i nie tylko), amerykańskimi gwarancjami bezpieczeństwa dla Polski (26% w tej grupie). Niemal co piąty (19%) mówił konkretnie o obecności wojsk amerykańskich i amerykańskich instalacji wojskowych w Polsce. Relatywnie często pojawiały się też argumenty odwołujące się w sposób ogólny do współpracy, dialogu i porozumienia pomiędzy oboma krajami (16%). Co dziesiąty badany oceniający, że stosunki pomiędzy Polską a Stanami Zjednoczonymi są dobre (10%), jako dowód na to przywoływał zakupy amerykańskiego sprzętu wojskowego, w tym rakiet Patriot, przez Polskę. Nieco mniej osób mówiło ogólnie o współpracy gospodarczej (9%). Znaczące grupy jako dowód na dobry stan wzajemnych relacji pomiędzy Polską a Stanami Zjednoczonymi wymieniały także brak konfliktów, napięć pomiędzy naszymi

krajami (7%), ogólne wsparcie, pomoc dla Polski (6%), pozytywne nastawienie Donalda Trumpa do Polski i do obecnej władzy w Polsce (5%), wizytę Donalda Trumpa w Polsce (4%), pozytywne nastawienie Stanów Zjednoczonych oraz Amerykanów do Polski i Polaków (4%) oraz zakup skroplonego gazu ze Stanów Zjednoczonych (3%). Warto też dodać, że 7% badanych wystawiających oceny pozytywne relacjom polsko-amerykańskim stwierdziło, iż bazuje po prostu na swoich odczuciach, a 8% przyznało, że nie potrafił wyjaśnić tej oceny. Wszystkie uzasadnienia pozytywnych ocen stosunków polsko-amerykańskich przedstawia tabela.

Uzasadnienia **pozytywnych ocen** stosunków polsko-amerykańskich (N=516)

Współpraca militarna, sojusz obronny, gwarancja bezpieczeństwa – ogólnie, współpraca w ramach NATO	26%
Wojska amerykańskie i instalacje wojskowe w Polsce, tarcza antyrakietowa	19%
Współpraca obu krajów, porozumienie, dialog, „dogadują się” – ogólnie	16%
Zakupy amerykańskiego sprzętu wojskowego, w tym rakiet Patriot	10%
Współpraca gospodarcza – ogólnie	9%
Brak konfliktów, napięć pomiędzy naszymi krajami – ogólnie	7%
Wsparcie, pomoc USA dla Polski – ogólnie	6%
Pozytywne nastawienie Donalda Trumpa do Polski, do obecnej władzy w Polsce	5%
Wizyta Donalda Trumpa w Polsce	4%
Pozytywne nastawienie USA oraz Amerykanów do Polski i Polaków	4%
Zakup skroplonego gazu z USA	3%
Pozytywne nastawienie Polski i Polaków (społeczeństwa polskiego) do USA i Amerykanów	2%
Polityka wizowa USA wobec Polaków – nie zniesiono wiz dla Polaków, trudności z uzyskaniem wiz	2%
Wzajemne wizyty, spotkania polityków – ogólnie lub inne niż wizyta Donalda Trumpa	1%
Współpraca polityczna, wspólna polityka	1%
Nierównoprawne relacje: Polska jest wykorzystywana przez USA, Polska zbyt podporządkowuje się USA	1%
Oczekiwanie poprawy, zacieśnienia relacji	1%
Z powodu sporu/konfliktu z Izraelem, środowiskami żydowskimi w USA	1%
Złagodzenie polityki wizowej wobec Polaków, mniejsze problemy z wjazdem do USA	1%
Nowelizacja ustawy o IPN i w różny sposób wyrażany sprzeciw ze strony USA (bez wspominania o lobby żydowskim)	1%
Dobre kontakty prezydentów obu krajów	1%
Polonia amerykańska – duża liczba Polaków w Ameryce	1%
Niepewność co do przyszłości, dalszego rozwoju sytuacji	1%
Niepewność, brak zaufania związane z prezydenturą Donalda Trumpa	0,3%
Ogólnie brak lub pogorszenie współpracy, pogorszenie relacji, brak porozumienia, wzajemnego zaufania	0,2%
Błędy w polskiej polityce zagranicznej	0,2%
Przekonanie, że Polska jest zbyt małym krajem, aby być prawdziwym partnerem dla USA	0,2%
Zmiany w sądownictwie, „naruszenie praworządności” i krytyczny stosunek USA	0,1%
Każdy kraj dba o własne interesy, ma własne cele	0,1%
Bliżej niedookreślone nieporozumienia, zamieszanie w relacjach	0,1%
Odpowiedź lakoniczna: tak uważam, tak mi się wydaje, mam takie wrażenie, odczucie	7%
Trudno powiedzieć, nie potrafię tego wyjaśnić	8%
Odmowa odpowiedzi	1%

Więcej niż co piąty (21%) ankietowany, który określił obecne stosunki polsko-amerykańskie jako ani dobre, ani złe, nie potrafił uzasadnić tej oceny, a 8% lakonicznie stwierdzało, że tak im się po prostu wydaje, takie są ich odczucia. Z wypowiedzi pozostałych badanych wynika, iż ocenę ambiwalentną relacji polsko-amerykańskich kształtuje przede wszystkim polityka wizowa Stanów Zjednoczonych, czyli brak ruchu bezwizowego i trudności z uzyskaniem amerykańskich wiz przez polskich obywateli – o czym mówił niemal co piąty (19%) respondent oceniający, że relacje pomiędzy Polską a Stanami Zjednoczonymi są ani dobre, ani złe. Co dziewiąty ankietowany (11%) mający ambiwalentną ocenę relacji polsko-amerykańskich wspominał o nierównoprawności tych stosunków, wykorzystywaniu naszego kraju przez Stany Zjednoczone, zbytnim podporządkowywaniu się Polski silniejszemu partnerowi. Trzecim argumentem pod względem częstości wymieniania była kwestia nowelizacji ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej i jej krytyczny odbiór w Stanach Zjednoczonych (7%).

Ponadto w grupie badanych opisujących stan relacji polsko-amerykańskich jako ani dobry, ani zły relatywnie często mówiono ogólnie o braku lub pogorszeniu współpracy, pogorszeniu relacji, braku porozumienia, wzajemnego zaufania (6%), o niepewności co do przyszłości, dalszego rozwoju sytuacji (5%), o zastoju, stagnacji, braku zmian w tych stosunkach (4%), braku realnych, wyraźnych efektów, oznak współpracy, braku znaczącej współpracy gospodarczej (4%), ale także o istniejącej współpracy militarnej, sojuszu obronnym, gwarancji bezpieczeństwa – ogólnie i w ramach NATO (4%). Wszystkie uzasadnienia ambiwalentnych ocen stosunków polsko-amerykańskich przedstawia tabela.

Uzasadnienia **ambiwalentnych ocen** stosunków polsko-amerykańskich (N=352)

Polityka wizowa USA wobec Polaków – nie zniesiono wiz dla Polaków, trudności z uzyskaniem wiz	19%
Nierównoprawne relacje: Polska jest wykorzystywana przez USA, Polska zbyt podporządkowuje się USA	11%
Nowelizacja ustawy o IPN i w różny sposób wyrażany sprzeciw ze strony USA (bez wspominania o lobby żydowskim)	7%
Ogólnie brak lub pogorszenie współpracy, pogorszenie relacji, brak porozumienia, wzajemnego zaufania	6%
Niepewność co do przyszłości, dalszego rozwoju sytuacji	5%
Zastój, stagnacja, brak zmian	4%
Brak realnych, wyraźnych efektów, oznak współpracy, brak znaczącej współpracy gospodarczej	4%
Współpraca militarna, sojusz obronny, gwarancja bezpieczeństwa – ogólnie, współpraca w ramach NATO	4%
Bliżej niedookreślone nieporozumienia, zamieszanie w relacjach	2%
Przekonanie, że Polska jest zbyt małym krajem, aby być prawdziwym partnerem dla USA	2%
Każdy kraj dba o własne interesy, ma własne cele	2%
Z powodu sporu/konfliktu z Izraelem, środowiskami żydowskimi w USA	2%
Oczekiwanie poprawy, zacieśnienia relacji	2%
Zmiany w sądownictwie, „naruszenie praworządności” i krytyczny stosunek USA	2%
Błędy w polskiej polityce zagranicznej	1%
Wojska amerykańskie i instalacje wojskowe w Polsce, tarcza antyrakietowa	1%
Amerykanie za bardzo wtrącają się w sprawy Polski, wywierają zbyt dużą presję – ogólnie	1%
Uwagi co do sprzętu wojskowego sprzedawanego Polsce przez USA – zbyt drogi, przestarzały	1%
Wsparcie, pomoc USA dla Polski – ogólnie	1%
Dzieli nas zbyt duża odległość	1%
Odwołanie wizyt, zawieszenie kontaktów	1%
Współpraca gospodarcza – ogólnie	1%
Brak konfliktów, napięć pomiędzy naszymi krajami – ogólnie	1%
Zakupy amerykańskiego sprzętu wojskowego, w tym rakiety Patriot	1%
Pozytywne nastawienie Donalda Trumpa do Polski, do obecnej władzy w Polsce	0,5%
Pozytywne nastawienie Polski i Polaków (społeczeństwa polskiego) do USA i Amerykanów	0,4%
Niepewność, brak zaufania związane z prezydenturą Donalda Trumpa	0,4%
Wizyta Donalda Trumpa w Polsce	0,3%
Współpraca obu krajów, porozumienie, dialog, „dogadują się” – ogólnie	0,3%
Pozytywne nastawienie USA oraz Amerykanów do Polski i Polaków	0,2%
Współpraca polityczna, wspólna polityka	0,2%
Odpowiedź lakoniczna: tak uważam, tak mi się wydaje, mam takie wrażenie, odczucie	8%
Trudno powiedzieć, nie potrafię tego wyjaśnić	21%
Odmowa odpowiedzi	2%

Nieliczni badani negatywnie oceniający stan wzajemnych relacji pomiędzy Polską i Stanami Zjednoczonymi najczęściej ogólnie mówili o braku lub pogorszeniu współpracy, pogorszeniu relacji, braku porozumienia, wzajemnego zaufania (23%). Na drugim miejscu pod względem częstości wymieniania znalazła się w tej grupie kwestia nowelizacji ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej i w różny sposób wyrażany przez stronę amerykańską sprzeciw wobec jej zapisów (17%). Nieznacznie mniej osób mówiło o polityce wizowej Stanów Zjednoczonych wobec Polaków (16%) oraz wyrażało przekonanie o nierównoprawności stosunków polsko-amerykańskich (15%). Co dziewiąty badany uważający, iż stosunki polsko-amerykańskie są złe, przyczynę takiego stanu rzeczy widzi w sporze czy konflikcie Polski z Izraelem i środowiskami żydowskimi w Stanach Zjednoczonych (9%). Rzadziej jako przyczynę złych stosunków polsko-amerykańskich wymieniano zmiany w polskim sądownictwie („naruszenie praworządności”) i krytyczny do nich stosunek Stanów Zjednoczonych (6%), błędy w polskiej polityce zagranicznej (5%) oraz tendencje nacjonalistyczne w obu krajach (4%). Co dziesiąty badany uważający, że stosunki polsko-amerykańskie są złe, wprost przyznawał, że nie potrafi wyjaśnić swego stanowiska. Wszystkie uzasadnienia negatywnych ocen stosunków polsko-amerykańskich przedstawia tabela.

Uzasadnienia negatywnych ocen stosunków polsko-amerykańskich (N=52)

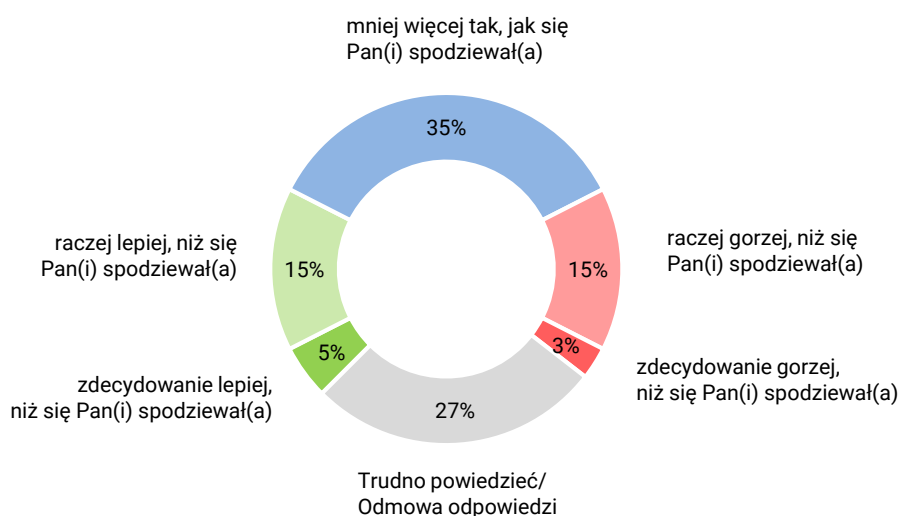
Ogólnie brak lub pogorszenie współpracy, pogorszenie relacji, brak porozumienia, wzajemnego zaufania	23%
Nowelizacja ustawy o IPN i w różny sposób wyrażany sprzeciw ze strony USA (bez wspominania o lobby żydowskim)	17%
Polityka wizowa USA wobec Polaków – nie zniesiono wiz dla Polaków, trudności z uzyskaniem wiz	16%
Nierównoprawne relacje: Polska jest wykorzystywana przez USA, Polska zbyt podporządkowuje się USA	15%
Z powodu sporu/konfliktu z Izraelem, środowiskami żydowskimi w USA	11%
Zmiany w sądownictwie, „naruszenie praworządności” i krytyczny stosunek USA	6%
Błędy w polskiej polityce zagranicznej	5%
Tendencje nacjonalistyczne w obu krajach	4%
Amerykanie za bardzo wtrącają się w sprawy Polski, wywierają zbyt dużą presję – ogólnie	2%
Odwołanie wizyt, zawieszenie kontaktów	2%
Każdy kraj dba o własne interesy, ma własne cele	2%
Pozytywne nastawienie Donalda Trumpa do Polski, do obecnej władzy w Polsce	1%
Niepewność, brak zaufania związane z prezydenturą Donalda Trumpa	1%
Bliżej nieokreślone nieporozumienia, zamieszanie w relacjach	1%
Zakupy amerykańskiego sprzętu wojskowego, w tym rakiety Patriot	1%
Odpowiedź lakoniczna: tak uważam, tak mi się wydaje, mam takie wrażenie, odczucie	2%
Trudno powiedzieć, nie potrafię tego wyjaśnić	10%
Odmowa odpowiedzi	3%

OCENA PREZYDENTURY DONALDA TRUMPA

Przed ostatnimi wyborami prezydenckimi w Stanach Zjednoczonych Polacy zdecydowanie częściej wyrażali opinię, iż z punktu widzenia naszego kraju, lepszym wyborem byłaby reprezentująca Partię Demokratyczną Hillary Clinton niż Donald Trump z Partii Republikańskiej (odpowiednio 57% i 6%)⁵. Obecnie – niemal rok po spektakularnej wizycie urzędującego prezydenta Stanów Zjednoczonych w Warszawie – zapytaliśmy Polaków, czy zmienili swoje zdanie o Donaldzie Trumpie, czy też nie. Największa grupa badanych deklaruje, iż prezydent Stanów Zjednoczonych Donald Trump sprawuje swój urząd mniej więcej tak, jak się tego po nim spodziewali (35%). Co piąty ankietowany twierdzi, iż sposób sprawowania urzędu prezydenta przez Donalda Trumpa pozytywnie go zaskoczył (20%), przy czym co dwudziesty deklaruje, iż zdecydowanie przewyższa jego oczekiwania. Niewiele mniejsza grupa respondentów wyraża swoje rozczarowanie mówiąc, iż prezydent Trump sprawuje swój urząd gorzej niż się spodziewali (18%).

CBOS

RYS. 3. Czy, Pana(i) zdaniem, prezydent Stanów Zjednoczonych Donald Trump sprawuje swój urząd:



⁵ Por. przypis 1.

Co ciekawe, z analiz wielozmiennowych wynika, iż ocena prezydentury Donalda Trumpa wiąże się przede wszystkim z oceną aktualnych stosunków polsko-amerykańskich. Im ta ocena jest lepsza, tym częściej badani deklarują, iż prezydent Stanów Zjednoczonych Donald Trump sprawuje swój urząd lepiej, niż się spodziewali, a rzadziej wyrażane jest rozczarowanie tą prezydenturą. W efekcie wśród osób najlepiej oceniających relacje polsko-amerykańskie większość (51%) wyraża pozytywne zaskoczenie tym, jakim prezydentem okazał się Donald Trump.

TABELA 3

Czy, Pana(i) zdaniem, prezydent Stanów Zjednoczonych Donald Trump sprawuje swój urząd:	Jak ocenia Pan(i) obecne stosunki polsko-amerykańskie? Czy są one:				
	zdecydowanie dobre	raczej dobre	ani dobre, ani złe	złe*	Trudno powiedzieć
	procentowanie w kolumnach				
– zdecydowanie lepiej, niż się Pan(i) spodziewał(a)	24	6	0	0	0
– raczej lepiej, niż się Pan(i) spodziewał(a)	27	21	10	6	8
– mniej więcej tak, jak się Pan(i) spodziewał(a)	26	37	41	44	23
– raczej gorzej, niż się Pan(i) spodziewał(a)	6	16	18	18	11
– zdecydowanie gorzej, niż się Pan(i) spodziewał(a)	2	2	5	12	1
Trudno powiedzieć	15	19	26	21	58

* Połączono odpowiedzi „raczej złe” i „zdecydowanie złe”

Opinie o prezydenturze Donalda Trumpa istotnie różnicują też afiliacje partyjne oraz deklarowane poglądy polityczne. Pozytywne zaskoczenie jego prezydenturą częściej niż pozostali potencjalni wyborcy deklarują badani zamierzający w wyborach do Sejmu poprzeć listy firmowane przez Prawo i Sprawiedliwość (36%). Zdecydowana większość (67%) zwolenników Kukiz'15 twierdzi, iż prezydent Donald Trump sprawuje swój urząd mniej więcej tak, jak się tego spodziewali, natomiast częściej niż pozostali rozczarowanie jego prezydenturą deklarują potencjalne elektoraty Sojuszu Lewicy Demokratycznej (39%) oraz Platformy Obywatelskiej (32%). Biorąc pod uwagę deklarowane poglądy polityczne (zob. tabelę aneksową 2) zauważyć można natomiast, iż Donald Trump sposobem sprawowania urzędu prezydenta Stanów Zjednoczonych najczęściej pozytywnie zaskakuje osoby identyfikujące się z prawą stroną sceny politycznej (37%), natomiast najwięcej deklarujących, że sprawuje on swój urząd mniej więcej, tak jak się tego spodziewali, jest wśród osób o poglądach lewicowych (46%).

TABELA 4

Czy, Pana(i) zdaniem, prezydent Stanów Zjednoczonych Donald Trump sprawuje swój urząd:	Na kandydata której partii/inicjatywy politycznej głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?				
	Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	Platforma Obywatelska RP	Sojusz Lewicy Demokratycznej	Kukiz'15	Trudno powiedzieć, jeszcze nie wiem, waham się
	procentowanie w kolumnach				
– zdecydowanie lepiej, niż się Pan(i) spodziewał(a)	10	2	0	7	1
– raczej lepiej, niż się Pan(i) spodziewał(a)	26	6	11	18	6
– mniej więcej tak, jak się Pan(i) spodziewał(a)	32	45	32	67	35
– raczej gorzej, niż się Pan(i) spodziewał(a)	8	24	31	2	24
– zdecydowanie gorzej, niż się Pan(i) spodziewał(a)	2	8	8	0	3
Trudno powiedzieć	23	15	17	7	31

Oceny prezydentury Donalda Trumpa wiążą się także z deklaracjami dotyczącymi zainteresowania polityką. Co ciekawe, blisko połowa (46%) spośród badanych uważnie śledzących prawie wszystko, co się dzieje w polityce, twierdzi, iż obecny prezydent Stanów Zjednoczonych sprawuje swój urząd lepiej, niż się tego spodziewali. Wśród deklarujących duże bądź średnie zainteresowanie polityką największą grupę stanowią natomiast ankietowani oceniający, że prezydentura Donalda Trumpa jest mniej więcej taka, jakiej się po nim spodziewali. Wśród niezainteresowanych życiem politycznym oraz deklarujących niewielkie zainteresowanie największe grupy nie potrafią zająć stanowiska w tej kwestii.

TABELA 5

Czy, Pana(i) zdaniem, prezydent Stanów Zjednoczonych Donald Trump sprawuje swój urząd:	Jak określił(a)by Pan(i) swoje zainteresowanie polityką? Czy jest ono:				
	bardzo duże – uważnie (szczegółowo) śledzę prawie wszystko, co się dzieje w polityce	duże – dość uważnie śledzę to, co się dzieje w polityce	średnie – śledzę jedynie główne wydarzenia	nikłe, niewielkie – często umykam moją uwagę nawet ważne wydarzenia	żadne – praktycznie mnie to nie interesuje
	procentowanie w kolumnach				
– zdecydowanie lepiej, niż się Pan(i) spodziewał(a)	35	6	3	3	3
– raczej lepiej, niż się Pan(i) spodziewał(a)	11	20	16	12	15
– mniej więcej tak, jak się Pan(i) spodziewał(a)	31	49	39	29	19
– raczej gorzej, niż się Pan(i) spodziewał(a)	9	12	15	17	13
– zdecydowanie gorzej, niż się Pan(i) spodziewał(a)	8	4	4	2	1
Trudno powiedzieć	5	9	23	37	49



Polacy obecne relacje pomiędzy naszymi krajami oceniają lepiej niż przed wyborem Donalda Trumpa na prezydenta Stanów Zjednoczonych. Ocena wzajemnych relacji jest jednocześnie jedną z najlepszych w historii naszych badań. Pozytywne oceny budowane są przede wszystkim na podstawie widocznej współpracy militarnej, sojuszu obronnego, gwarancji bezpieczeństwa (zarówno w stosunkach bilateralnych, jak i w ramach NATO), czego wymiernym przykładem jest obecność wojsk Stanów Zjednoczonych i amerykańskich instalacji wojskowych w Polsce. Cieniem na wzajemnych relacjach – w opinii Polaków – niewątpliwie kładzie się kwestia nowelizacji ustawy o IPN, polityka wizowa Stanów Zjednoczonych wobec Polaków oraz przekonanie o nierównoprawności stosunków między oboma krajami. Warto dodać, iż uzasadnienia ocen wzajemnych relacji często są zniuansowane i nawet badani oceniający, że stosunki polsko-amerykańskie są dobre, wymieniają kwestie sporne we wzajemnych relacjach, takie jak ustawa o IPN czy brak decyzji o zniesieniu wiz dla Polaków, a oceniający je negatywnie mówią o różnych pozytywach.

Opracowała

Barbara Badora

TABELA 1

		Jak ocenia Pan(i) obecne stosunki polsko-amerykańskie? Czy są one:						Liczba osób
		zdecydowanie dobre	raczej dobre	ani dobre, ani złe	raczej złe	zdecydowanie złe	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	
Ogółem		9	38	32	4	1	16	1102
Płeć	Mężczyźni	12	44	29	4	1	10	518
	Kobiety	7	32	34	4	0	23	584
Wiek	18–24 lata	12	30	29	2	2	25	82
	25–34	4	34	36	6		19	209
	35–44	11	30	36	5	2	16	207
	45–54	7	37	35	6	0	14	168
	55–64	10	40	30	3	1	15	202
	65 lat i więcej	11	48	25	1	0	15	235
Miejsce zamieszkania	Wieś	10	35	30	3	0	22	444
	Miasto do 19 999	6	45	25	5	1	19	147
	20 000 – 99 999	9	41	31	4	2	14	244
	100 000 – 499 999	12	39	35	4		10	166
	500 000 i więcej mieszk.	8	29	49	8		6	101
Wysztalcenie	Podstawowe / gimnazjalne	12	34	24	4	1	25	214
	Zasadnicze zawodowe	10	40	28	3	1	18	275
	Średnie	8	37	37	4	1	13	336
	Wyższe	7	38	36	5	0	13	278
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	3	35	43	7	1	10	126
	Średni personel, technicy	12	43	29	2		15	51
	Pracownicy adm.-biurowi	13	30	42	3		12	52
	Pracownicy usług	5	38	41	4		12	67
	Robotnicy wykwalifikowani	7	37	36	6	3	11	127
	Robotnicy niewykwalifik.	11	32	21		2	35	45
	Rolnicy	8	26	36	4		27	56
	Pracujący na własny rach.	2	45	35	4		14	52
	Bezrobotni	15	28	27	2		28	34
	Emeryci	10	46	26	2	1	15	292
	Renciści	23	29	29	8		11	66
	Uczniowie i studenci	7	27	38	4		24	51
	Gospodynie domowe i inni	9	38	20	7		25	84
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	8	43	31	2		16	149
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	8	35	40	4	2	11	100
	sekt. pryw. poza rolnict.	6	34	38	6	1	14	276
	prywatnym gosp. rolnym	7	25	39	3		25	60
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	6	41	26	11		17	167
	Od 900 zł do 1299 zł	16	36	30	1	1	16	163
	Od 1300 zł do 1799 zł	6	43	36	2	1	11	185
	Od 1800 zł do 2499 zł	12	43	31	4	1	10	167
	2500 zł i więcej	8	37	44	7	1	4	136
Ocena własnych war. mater.	Złe	10	35	23	7	3	22	81
	Średnie	8	35	34	4	0	18	384
	Dobre	10	39	32	3	1	15	637
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	10	49	31			10	46
	Raz w tygodniu	10	44	25	2	0	18	510
	1–2 razy w miesiącu	8	34	38	3	1	17	177
	Kilka razy w roku	6	31	42	5	2	15	220
	W ogóle nie uczestniczy	10	29	34	13	0	13	138
Poglądy polityczne	Lewica	7	29	48	8	2	6	188
	Centrum	8	36	37	4	1	14	315
	Prawica	14	52	24	2	0	8	343
	Trudno powiedzieć	7	27	25	5	1	36	242

TABELA 2

		Czy, Pana(i) zdaniem, prezydent Stanów Zjednoczonych Donald Trump sprawuje swój urząd:						Liczba osób
		zdecydowanie lepiej, niż się Pan(i) spodziewał(a)	raczej lepiej, niż się Pan(i) spodziewał(a)	mniej więcej tak, jak się Pan(i) spodziewał(a)	raczej gorzej, niż się Pan(i) spodziewał(a)	zdecydowanie gorzej, niż się Pan(i) spodziewał(a)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	
Ogółem		5	15	35	15	3	27	1102
Płeć	Mężczyźni	6	18	38	18	3	17	518
	Kobiety	3	13	32	13	4	36	584
Wiek	18–24 lata	5	16	45	12		22	82
	25–34	6	8	47	14	1	23	209
	35–44	2	14	36	14	3	30	207
	45–54	5	12	32	19	5	28	168
	55–64	4	18	33	13	5	26	202
	65 lat i więcej	6	21	22	17	4	30	235
Miejsce zamieszkania	Wieś	5	16	32	15	3	30	444
	Miasto do 19 999	7	12	32	19	1	29	147
	20 000 – 99 999	4	14	36	16	3	26	244
	100 000 – 499 999	6	20	39	10	2	22	166
	500 000 i więcej mieszk.	1	12	39	13	12	24	101
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	8	18	27	14	3	30	214
	Zasadnicze zawodowe	5	19	27	16	2	31	275
	Średnie	4	13	37	15	3	29	336
	Wyższe	3	12	46	14	6	19	278
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	1	9	48	14	6	22	126
	Średni personel, technicy	1	9	51	11	3	25	51
	Pracownicy adm.-biurowi		13	50	15	2	20	52
	Pracownicy usług	2	12	28	16	5	35	67
	Robotnicy wykwalifikowani	8	11	41	19	2	19	127
	Robotnicy niewykwalifik.	7	7	45	12		29	45
	Rolnicy	3	14	35	19		29	56
	Pracujący na własny rach.	2	21	30	14	5	27	52
	Bezrobotni	8	31	28	6	2	25	34
	Emeryci	5	19	25	17	5	29	292
	Renciści	9	19	20	13	6	32	66
	Uczniowie i studenci	8	13	48	12		20	51
	Gospodynie domowe i inni	4	15	32	12	1	36	84
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	3	12	43	15	3	25	149
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	2	15	46	9	7	21	100
	sekt. pryw. poza rolnict.	4	11	39	18	3	26	276
	prywatnym gosp. rolnym	2	13	37	18		30	60
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	3	14	34	19	3	27	167
	Od 900 zł do 1299 zł	7	22	32	14	1	25	163
	Od 1300 zł do 1799 zł	4	17	30	17	5	27	185
	Od 1800 zł do 2499 zł	8	13	38	14	4	23	167
	2500 zł i więcej	4	17	52	14	6	8	136
Ocena własnych war. mater.	Złe	1	15	30	16	2	36	81
	Średnie	4	13	31	17	2	33	384
	Dobre	6	16	38	14	4	22	637
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	11	21	24	6	3	35	46
	Raz w tygodniu	5	18	33	14	3	26	510
	1–2 razy w miesiącu	3	12	37	15	1	32	177
	Kilka razy w roku	2	13	39	17	3	26	220
	W ogóle nie uczestniczy	5	11	35	20	8	21	138
Poglądy polityczne	Lewica	2	6	46	22	7	17	188
	Centrum	3	12	36	19	4	26	315
	Prawica	10	27	35	7	2	19	343
	Trudno powiedzieć	2	9	26	14	2	45	242